

3.11.2021

VMJulKICT

Päivi Anttila, Sami Kettunen

Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen ohjausryhmä

Aika	3.11.2021 klo 09.30-11.30		
Paikka	Teams		
Osallistujat	Jarkko Levasma	ICT-johtaja, VM	pj
	Maria Nikkilä	tietohallintoneuvos, VM	vpj
	Mikko Levämäki	erityisasiantuntija, SM	jäsen
	Johanna Kari	neuvotteleva virkamies, SM	varajäsen
	Laura Eiro	ylijohtaja, LVM	jäsen
	Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, OKM	jäsen
	Tiina Salminen	johtava asiantuntija, TEM	varajäsen
	Teemupekka Virtanen	erityisasiantuntija, STM	jäsen
	Sihteeristö:		
	Juha Mitrunen	erityisasiantuntija, VM	
	Markus Rahkola	erityisasiantuntija, VM	
	Kimmo Mäkinen	erityisasiantuntija, VM	
	Riitta Partala	kehityspäällikkö, DVV	
	Juhani Ruutu	ylitarkastaja, POHA	
	Sami Kettunen	hankepäällikkö, VM	pääsihteeri
	Päivi Anttila	hankekoordinaattori, VM	sihteeri
Erikseen kutsuttuna	Maarit Huotari	lainsäädäntöneuvos, VM	
	Emilia Laitala	erityisasiantuntija, VM	
Poissa	Liisa Huhtala	hallitusneuvos, TEM	

1. Kokouksen avaus ja esityslistan hyväksyminen (*Jarkko Levasma*)

Päätösesitys: Hyväksytään kokouksen esityslista.

Päätös: Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

2. Edellisten kokouksien pöytäkirjojen hyväksyminen (*Jarkko Levasma*) (liitteet 1a ja b)

Päätösesitys: Hyväksytään edellisen kokouksen pöytäkirja 21.9. ja ylimääräisen ohjausryhmän 13.10. pöytäkirja.

Päätös: Hyväksytään pöytäkirjat täydennyksellä ylimääräisen ohjausryhmän pöytäkirjaan asiakohtaan 3 käyty keskustelu seuraavasti: Alaikäisen mahdollisuudet henkilöllisyytensä osoittamiseen 12-13 vuotiaasta eteenpäin tulisi olla kuvattuna ratkaisukuvaukseen niin että myös lainsäädäntötyössä voidaan asiaa viedä eteenpäin. Jos alaikäisellä ei ole mahdollista saada passia tai henkilökorttia itsenäisesti ja maksutta, tällöin alaikäisellä ei ole yhdenvertaista mahdollisuutta toimia ja asioida digitaalisessa maailmassa.

3. Hankkeen tilannekatsaus ja riskit (liite 2)

Sami Kettunen esitteli hankkeen tilannekatsauksen ja riskit.

EU:n eIDAS -asetusluonnoksen vaikutukset hankkeeseen, erityisesti lainsäädäntötyön aikatauluun ovat vielä hieman epäselvät. EU- ja Toolbox -ryhmän työ on käynnistynyt. Ratkaisuun liittyen on vielä avoimia asioita, erityisesti roolit ja vastuut. Tekninen toteutus henkilöllisyyden osoittamisen osalta ei ole edennyt suunnitelmien mukaan ja siihen liittyy edelleen riskejä. Hankkeen lopullinen tavoite on asetettava suhteutettuna asetustavaksi.

Merkittävimmät riskit ja niiden riskiluku

- Lainsäädännön muutostyö vie aikaa ja hidastaa hanketta (16)
- Järjestelmätoteutus ei valmistu aikataulussa (16)
- Henkilöllisyyden tarkastajan toimintoja ei ole mahdollisuutta viedä suunnitelmien mukaisesti kassalla käytössä oleviin järjestelmiin. (16)
- Asianhallinnan toteutustavasta päättäminen pitkittyy ja työmäärä ylittyy (15)

Keskustelussa täydennettiin, että asianhallinnan toteutustavasta päättäminen on DVV:llä korkealla prioriteetilla selvityksessä.

Päätös: Otettiin tiedoksi.

4. Säädosvalmistelun tilannekatsaus (liitteet 3a ja b)

Maarit Huotari esitteli säädosvalmistelun tilannekatsauksen.

Säädosvalmistelun tavoitteena on ohjausryhmän hyväksymä HE-luonnos 15.1. mennessä, joten aikataulu on erittäin tiukka. Aikataulu tulee asettamis päätöksen

mukaan, ohjausryhmä hyväksyy HE:n ennen luovuttamista. Alkusyksystä 2021 on tehty analyysia mitä asioita voidaan ja mitä kannattaa tehdä ensimmäisessä vaiheessa ja näkemys on muodostettu analyysin pohjalta.

Valmistelun tilanne

Lainsäädäntötyöryhmän kokouksessa 2.11. on käsitelty ensimmäiset alustavat pykäläluonnokset, jotka on toimitettu myös ohjausryhmän taustamateriaaliksi. Työssä on tunnistettu avoimia/ratkaistavia kysymyksiä, joista kriittisimmät nostetaan ohjausryhmän käsiteltäväksi. Osa kysymyksistä on yksityiskohtaisia mutta on valittu niistä kriittisimmät, joihin ohjausryhmä voisi ottaa kantaa, jotta säädösvalmistelu pääsee eteenpäin. Säädösvalmistelu on myöhässä, työ tiivistyy seuraaville kuukausille. Linjattavat kysymykset vaikuttavat ratkaisukuvaukseen.

Oikeudelliset esiselvitykset, ml. uusi kilpailuoikeudellinen arvio ovat valmistuneet. Laaditusta työsuunnitelmasta ollaan osin jäljessä: pykäläluonnoksiin sisältyy paljon epävarmuuksia ja perusteluja ei ole kyetty juurikaan laatimaan. Vaikutusarvioinnissa on hahmottunut selvitettävät kysymykset, mutta tarvitaan tarkempia linjoja arvioinnin tueksi. Hallituksen esitysluonnoksen valmistuminen edellyttää, että ratkaisujen taustalla olevat linjaukset ovat mahdollisimman selkeitä mahdollisimman pian. Pykälän pääasiallinen sisältö olisi kyettävä kiinnittämään marraskuun aikana, jotta kokonaisuus valmistuu aikataulussa.

Säädösvalmistelussa tunnistetut kriittiset linjattavat kysymykset

Kysymys 1. Tuotetaanko hankkeessa digitaalinen henkilöllisyystodistus vai digitaalinen identiteetilompakko, joka sisältää digitaalisen henkilöllisyystodistuksen? Onko esimerkiksi näin:

- Hankkeessa tuotetaan digitaalinen henkilöllisyystodistus ja digitaalisen identiteetilompakko, johon se sijoitetaan. Digitaalinen henkilöllisyystodistus sisältää ydinidentiteetin todisteen.
- Säädösvalmistelun tueksi tarvitaan linjaus mahdollisimman pian. Toiveena olisi, että saataisiin konkreettisia linjauksia.

Kysymys 2. Mikäli tuotetaan digitaalinen henkilöllisyystodistus, myöntääkö sen Poliisi vai DVV? Onko esimerkiksi näin:

- Digitaalisen henkilöllisyystodistuksen myöntää Poliisi. Poliisi vastaa digitaalisen henkilöllisyystodistuksen myöntämiseen liittyvistä vastuista ja velvoitteista. DVV kuitenkin tuottaa teknisesti ydinidentiteetin todisteen Poliisin digitaalista henkilöllisyystodistusta varten.

- DVV:n tehtävänä on lisäksi tuottaa ja tarjota digitaalinen identiteettilompakko, johon digitaalinen henkilöllisyystodistus sijoitetaan.
- Tämäkin riippuu siitä millä tavalla elementtejä sijoitellaan, miten toimivalta ratkaistaan?

Kysymys 3. Onko tarkoitus säätää digitaalinen henkilöllisyystodistus viranomaisen myöntämäksi viralliseksi henkilöllisyyttä osoittavaksi asiakirjaksi passin ja henkilökortin rinnalle (pl. matkustusoikeus)? Onko esimerkiksi näin:

- Kyllä. Organisaatioille ei kuitenkaan säädettäisi velvollisuutta hyväksyä digitaalista henkilöllisyystodistusta. Lähtökohtaisesti digitaalinen henkilökortti olisi lupatyypinsä, mutta se myönnettäisiin henkilökortin/passin myöntöprosessin yhteydessä.
- Riippuu ratkaisusta, millä tavalla käyntiasiointi ratkaistaan?

Kysymys 4: Maksullisuus ja käyttäjät. Digitaalinen henkilöllisyystodistus on maksuton käyttäjälle? Onko esimerkiksi näin?

- Valmistelun tavoitteena tulisi olla, että tarjotaan maksutta. Valmistelussa tulisi kuitenkin arvioida Poliisihallitukselle ja DVV:lle aiheutuvia lisäkustannuksia. Kysymyksen taustalla olisi tarkoituksenmukaista arvioida myös henkilökortista veloitettavia maksuja ja niiden suhdetta digitaaliseen henkilöllisyystodistukseen. Edellyttää määrärahakysymysten ratkaisemista.

Kysymys 5: Maksullisuus ja tunnistuspalvelut. Tarjotaanko digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöoikeutta tunnistusvälityspalvelun tarjoajille maksutta? Onko esimerkiksi näin?

- Valmistelun tavoitteena tulisi olla, että tarjotaan maksutta. Edellyttää kuitenkin kannattavuuslaskelmia ja määrärahakysymysten ratkaisemista.

Mahdollistaako DVV muille tunnistusvälineen tarjoajille digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käytön ensitunnistamiseen maksutta? Onko esimerkiksi näin?

- Valmistelun tavoitteena tulisi olla, että tarjotaan maksutta.

Maksaako valtio jatkossa luottamusverkoston toimijoille Suomi.fi-tunnistuksen kautta tehtävistä tunnistustapahtumista? Onko esimerkiksi näin?

- Valmistelun tavoitteena tulisi olla, että valtio maksaa edelleen käytetyistä tunnistuksista luottamusverkoston välineillä, kunnes riittävä määrä käyttäjiä on siirtynyt digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöön. Maksuja tulisi pystyä alentamaan digitaalisen henkilöllisyystodistuksen käyttöönoton jälkeen. Perusteena markkinalle tuotettu hyöty mm. digitaalisen ensitunnistamisen mahdollistamisesta.

Keskustelussa kysyttiin, mikä on identiteettilompakon ja digitaalisen henkilökortin suhde. Mikä on identiteettilompakon voimassaolo, jos digitaalinen henkilöllisyystodistus raukeaa? Mikä on näiden keskinäinen hierarkia?

Keskustelussa vastattiin, että kokonaisuudesta on keskusteltu ja siitä nousee erilaisia näkemyksiä. Tavallaan digitaalinen henkilöllisyystodistus on koko ratkaisu. Olennaista on hahmottaa eri elementit ja niiden väliset suhteet ja miten viranomaisten toimivalta sijoittuu.

Keskustelussa kysyttiin, voiko olla digitaalinen henkilöllisyystodistus ilman että on fyysistä korttia/passia? Mikä on digitaalisen henkilöllisyystodistuksen voimassaolo, jos ei ole fyysistä korttia?

Keskustelussa vastattiin, että alkuvaiheessa ei, jotta saadaan ratkaisu liikkeelle ja sille mahdollisimman laaja levikki. Jatkossa säädettäisiin omasta lupatyypistä, jolloin digitaalista henkilöllisyystodistusta voi hakea erikseen. Luonnollista olisi, että uudella lupatyypillä olisi oma voimassaoloaikansa. Koska poliisi on tunnistanut n. 4,2 miljoonaa henkilöä jo valmiiksi passia tai henkilökorttia myönnettäessä säästetään työmäärässä ja saadaan ratkaisu aikataulussa liikkeelle.

Keskustelussa kysyttiin sidosryhmätyön jatkosta. Marras- joulukuussa ollaan varaamassa tapaamiset mobiilioperaattoreiden kanssa, lisäksi myös muiden toimijoiden kanssa on tarkoitus jatkaa sidosryhmätyötä.

Keskustelussa lisättiin, että vaikutustenarvioinnissa on tunnistettu kysymys maksullisuuteen liittyen myös alaikäisten osalta. Asiasta on keskusteltu sisäministeriön kanssa, asiaan paneudutaan tarkemmin lähiviikkoina. Selkeää säädösperusteista kantaa ei vielä ole.

Keskustelussa täydennettiin, että moni tavoiteltava asia pitäisi ratkaista. Henkilön varmentaminen passin ja henkilökortin osalta on jo olemassa. Liitos henkilön ja todisteen osalta tulee vahvistaa säännöllisin väliajoin. Olisi tärkeää pitää digitaalinen henkilöllisyystodistus ja digitaalinen lompakko erillisenä käsitteenä. Maksullisuus -kysymys olisi tärkeää ratkaista, tarkempi linjaustaso olisi tarkoituksenmukainen.

Tuotiin myös esille, että jos henkilöllisyystodistus nähdään henkilökortin lisäpalveluna, se voidaan vyöryttää passin ja henkilökortin kustannuksiin. Jos se halutaan irrallisena lupatyypinä ja maksuttomana, se tulee rahoittaa budjetista. Keskustelussa lisättiin, että tämä on kriittinen kysymys, ja siksi on selvitettävä huolellisesti, kuinka paljon budjettirahoitusta tarvittaisiin.

Keskustelussa kysyttiin vaihtoehtoisesta välineestä. Käytännössä vaihtoehtoinen väline voisi olla esim. USB-tikku, jolla pääsee kirjautumaan PIN-koodin avulla ja jossa digitaalinen henkilöllisyystodistus sijaitsisi turvallisessa ja luotettavassa pilvipalvelussa.

Täydennettiin, että myös vaihtoehtoisen välineen osalta maksullisuus on selvitettävä. Teknisten speksien osalta myös säädösvalmistelu tarvitsee lisätietoja. Käytännössä tulee kyseeseen vain siinä vaiheessa, jos henkilöllä ei ole mobiililaitetta käytössä. Myöskään kaikilla alaikäisillä ei ole välttämättä mobiililaitetta ja toisaalta se vaatisi maksullisen liittymän eli käytännössä alaikäinen olisi taas huoltajan varassa.

Päätös: Päätösehdotus ja ylimääräisen ohjausryhmän materiaalit tulee olla ohjausryhmällä 15.11. mennessä. Keskustelun pohjalta seuraavaan kokoukseen valmistellaan esitys digitaalisen identiteetin kytkemisestä henkilökorttiin / passiin.

5. Muut asiat (*Jarkko Levasma*)

- Tulevat kokoukset 2021: Ylimääräinen ohjausryhmä 22.11. klo 16.30-17.30. 8.12. klo 10-12: osallistujia pyydetään saapumaan paikalle. Paikka: Kh. Aleksanteri, Kirkkokatu 12, 2 krs.
- Vuosi 2022 kokoukset: 27.1. klo 9-11, 10.3, 7.4, 5.5, 16.6, 1.9, 6.10, 3.11. ja 1.12. klo 14-16

6. Kokouksen päättäminen (*Jarkko Levasma*)

Kokous päättyi klo 10.50.

Liitteet

Liite 1a pöytäkirja digitaalinen henkilöllisyys ohjausryhmä 21.9.
Liite 1b pöytäkirja digitaalinen henkilöllisyys ylimääräinen ohjausryhmä 13.10.
Liite 2 hankkeen tilannekatsaus ja riskit
Liitteet 3a ja b säädösvalmistelun tilannekatsaus